

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Szakirodalmi mű változatainak összehasonlító vizsgálata

Ügyszám: SZJSZT 16/2005

A Bíróság által feltett kérdések:

1. A felperes által írt, lektorált, a 8. sorszámú jegyzőkönyvhöz mellékelt anyag és a könyv 4.5. fejezete, „Az emlőrák kemoterápiája a multidiszciplináris onkoterápia keretében” című fejezet összehasonlítása alapján megállapítható-e az, hogy a felperes által írt anyag szerepel-e ebben a fejezetben, vagy sem.
2. Amennyiben a két anyag nem fedi teljes egészében egymást, megállapítható-e az, hogy a megjelent kiadványban a 4.5. fejezet kibővült az idő közbeni, 1999. október – 2001. szeptember közötti időszakban megismerhetővé vált tudományos eredmények anyagával, vagy pedig a bővítés más tartalmú.
3. Amennyiben a kiadványban megjelenő rész, az emlőrák kemoterápiás kezelésére vonatkozó anyag eltér a felperes által írt anyagtól, megállapítható-e az, hogy a felperes anyagát ettől függetlenül felhasználták a megjelent kiadványban, és amennyiben igen, hány százalékra tehető a felhasználás mértéke, ha a felperes által megírt anyagrészt vesszük alapul /tehát a megírt anyagrészből hány százalékot emeltek be a könyv fejezetébe/.

Az eljáró tanács előzetes megjegyzései:

(1) Az eljáró tanácsnak a Bíróság által megküldött két szöveget kellett összehasonlítania.

– Az egyik szöveg egy kézirat, amelynek a következő a címe: „Az emlőrák kemoterápiája a multidiszciplináris onkoterápia keretében,” Az eljáró tanács erre a szövegre a továbbiakban, mint „*kézirat*”-ra utal.

– A másik szöveg „Az emlőrák aktuális kérdései” című könyv 4.5 számú alfejezete, amely a könyv 222-237. oldalán található, és amelynek ugyanaz a címe, mint a kéziratnak. Az eljáró tanács erre a szövegre a továbbiakban, mint „*alfejezet*”-re utal.

(2) Az eljáró tanács rámutat arra, hogy az *alfejezet* táblázatokat és ábrákat is tartalmaz. A megfelelő táblázatokra és ábrákra a *kézirat* is utal, de azokat nem tartalmazza. A táblázatok és ábrák jelölése a két szövegben eltérő. Úgy tűnik, hogy ez abból következik, hogy miután a *kézirat* a könyv *alfejezetévé* vált, a számozást a könyvben követett számozási rendszerhez kellett igazítani. Ezt az látszik alátámasztani, hogy a táblázatokra és ábrákra való utalás a két szöveg ugyanazon pontjain és ugyanolyan sorrendben történik. Mindazonáltal, az eljáró tanács véleménye a *kézirat* leadása idején esetleg már meglevő és az *alfejezetben* megjelent táblázatok és ábrák összehasonlítására nem terjed ki.

(3) Az eljáró tanács alcímről alcímre, bekezdésről bekezdésre, mondatról mondatra és szóról szóra összehasonlította a két szöveget, és ennek alapján alakította ki alábbi szakértői véleményét.

Az eljáró tanács szakértői véleménye:

(4) Az eljáró tanács a Bíróság által feltett három kérdésre – azok szoros összefüggése folytán – együtt válaszol. Ezt megelőzően azonban két megjegyzést kíván tenni.

(5) Elsőként a következőket kívánja megjegyezni az eljáró tanács: A Bíróság 1. számú kérdése „a felperes által írt, lektorált... anyag”-ra utal és annak megállapítását kérve, hogy „a felperes által írt anyag szerepel-e” az *alfejezet*ben. Az eljáró tanács ezt úgy értelmezi, hogy Bíróság a szóban forgó anyagon a *kézirat* egészét érti. Az ugyanis nem állapítható meg – legalább is a megküldött iratok között nincs erre adat – hogy a három szerzőtárs miként hozta létre a közösen alkotott művet, s így az sem, hogy mely részek tekinthetők a felperes által írtaknak, illetve olyanoknak, mint amelyeknek a megírásában közvetlenül részt vett.

(6) A második megjegyzés a Bíróság 2. számú kérdésére vonatkozik. A Bíróság annak megállapítását kéri, hogy ha az *alfejezet* a *kézirathoz* képest bővült, a bővítés az időközben megismerhetővé vált tudományos eredményeket tükrözi-e vagy más tartalmú. Mint ahogyan arra az eljáró tanács a lentiekben rámutat, vannak bizonyos tartalmi eltérések a két anyag között, többek között olyanok is, amelyek bővítésnek számítanak. Az viszont többnyire csak valószínűsíthető, hogy ezek az újabb eredményekre támaszkodhatnak. Szerzői jogi szempontból azonban annak nincs jelentősége, hogy a bővítések új vagy régi kutatási eredményeket tükröznek-e vagy hogy egyáltalán kutatási eredmények ismertetésében állnak-e. Szerzői jogi szempontból csak annak van jelentősége, hogy a bővítések és más módosítások olyan jellegűek-e, amelyekre figyelemmel az érintett mű átdolgozásáról van szó (illetőleg esetleg már átdolgozásnál is többről, minőségileg másról – új önálló mű létrejöttéről) vagy pedig azok csupán kisebb jelentőségűek és nem érik el az átdolgozás, illetve az új mű megalkotásának a szintjét. Az eljáró tanács ezért úgy értelmezte a Bíróság 2. szám alatti kérdését, hogy az a bővítések és más módosítások ilyen szempontból való megítélésére vonatkozik, s az újabb tudományos eredményekre való utalás csak az átdolgozás vagy az új mű szintjét elérő bővítések legvalószínűbb alapjára utal.

(7) A fenti (3) pontban említett részletes vizsgálat alapján az eljáró tanács megállapította, hogy a két szöveg – a *kézirat* és az *alfejezet* – mintegy 95 %-ban vagy teljesen azonos (ez a mondatok túlnyomó többségére áll) vagy az utóbbi az előbbihez képest csupán lényegtelen, szerzői jogi szempontból irreleváns kisebb módosításokat tartalmaz.

A lényegtelen, szerzői jogi szempontból irreleváns módosítások jellegének a bemutatására a következő példák látszanak alkalmasnak:

– Az *alfejezet* 222. oldala baloldali oszlopának a közepén van egy hosszú bekezdés. Ennek a szövege a *kéziratban* (ld. annak 1.-2. oldalát) öt bekezdésre van bontva. A szövegben azonban csak egyetlen érdemi különbség van: az, hogy az *alfejezetből* egy, a közepes kockázatú esetekre utaló mondat kimaradt (ez utóbbi módosítást, jóllehet nem bővítésről van szó, a lentiekben a kevés számú érdemi változások egyikeként említi meg az eljáró tanács).

– Az *alfejezet* 222. oldala baloldali oszlopának alján kezdődő és a jobboldali oszlop tetején végződő mondat a *kéziratban* (ld. a 2. oldalt) így szerepelt: „Ennek elsősorban a nagy kockázatú, hormonreceptor negatív vagy hormonkezelésre rezisztenssé vált esetekben döntő a szerepe.” Az *alfejezetben* ez így áll: „Ez elsősorban a nagy kockázatú, hormonreceptor-negatív vagy hormonkezelésre rezisztenssé vált esetekben játszik döntő szerepet.” A „hormonreceptor-negatív” valóban összetett szó, nem pedig két külön szó; így itt egy

helyesírási hiba kijavításáról beszélhetünk. Egyébként azonban a két szöveg gyakorlatilag ugyanaz; a módosítás még kisebb stílusjavításként sem fogható fel. Több ilyen kétes szükségességű „javítás” is található a szövegben: például „megtalálhatók” „jelen vannak” helyett; „bizonyította, hogy .... előnyös” „bizonyította .... előnyös voltát” helyett; „menopausás betegek számára” „menopauzás betegeknél” helyett; „10% alatti” „10%-nál kisebb” helyett; és így tovább.

– Vannak olyan kisebb módosítások is azonban, amelyek stílusjavításként foghatók fel. Erre az *alfejezet* 222. oldalának a végén kezdődő és a 223. oldal elején befejeződő következő szövegrész a példa: „E felismerésnek megfelelően az adjuváns szisztémás terápia célja a feltételezett, rejtett mikrometasztázisok felszámolása a klinikailag daganatmentes betegben, a kiújulás megelőzése érdekében. Az első ellenőrzött adjuváns klinikai vizsgálatot 1958-ban indították el, majd az 1970-es évek elejétől az első két nagy randomizált nyirokcsomó-pozitív vizsgálatot követően sorozatban indultak a kiterjedt, ellenőrzött adjuváns vizsgálatok.” A *kéziratban* (ld. a 3.-4. oldalt) ez a szövegrész a következőképpen áll: „Az adjuváns szisztémás terápia célja e felismerésnek megfelelően a klinikailag daganatmentes betegben a feltételezett, rejtett mikrometasztázisok felszámolása a kiújulás megelőzése érdekében. Az első adjuváns ellenőrzött klinikai vizsgálatot 1958-ban indították el, majd az 1970-es évek elejétől az első két nagy randomizált nyirokcsomó pozitív trial-t követően sorozatban indultak a kiterjedt, ellenőrzött adjuváns vizsgálatok.” Nyilvánvalóan helyesebb az első esetben is „vizsgálat”-ot írni annak angol megfelelője („trial”) helyett, még akkor is, ha a könyv olvasói számára az utóbbi jelentése is érthető lehet, és a szórend módosítása is némi stílusjavítást eredményezett. A szövegben azonban mindezzel együtt sem történt szerzői jogi szempontból releváns változtatás.

– Azonban a szórend pusztán megváltoztatása, amely itt-ott más esetben is előfordul, nem mindenhol tette feltétlenül világosabbá a szöveget. Példaként az *alfejezet* 223. oldalának jobboldali oszlopában szereplő felsorolás említhető (a felsorolásban olyan változás is van, hogy a *kézirat* számokkal és betűkkel strukturálja a felsorolást, míg az *alfejezet* pontokkal és „bajuszokkal” – amely utóbbiak közül azonban egyet „kifelejtettek”). A *kéziratban* (ld az 5-6. oldalt) ez áll:

„Postoperatív szisztémás adjuváns terápiát nem igényel:

...

2) Az invazív, de azonos oldali hónalji nyirokcsomó áttétet nem adó emlőrák, ha

...

b) a daganat 1 cm-nél kisebb legnagyobb átmérőjű duktális vagy loburális carcinóma”.

Az *alfejezet* ehelyett a következőket tartalmazza:

„Posztoperatív szisztémás adjuváns terápiát nem igényel:

...

• Az invazív emlőrák, azonos oldali hónalji nyirokcsomóáttét nélkül, ha

...

- a daganat legnagyobb átmérője 1 cm-nél kisebb duktális vagy loburális carcinóma.”

Az „emlőrák, azonos oldali hónalji nyirokcsomóáttét nélkül” szövegrész nyilvánvalóan világosabb, magyarosabb mint a „de azonos oldali hónalji nyirokcsomót nem adó emlőrák,” bár az utóbbi is érthető. Nyilván az elegánsabb fogalmazást – közelebről „az 1 cm-nél kisebb legnagyobb átmérőjű” szókapcsolat elkerülését – célozhatta a b) pont módosítása is. A szöveg azonban inkább zavarossá, értelmetlenné vált a módosítással, hisz nyilvánvalóan nem olyan daganatról van szó, amelynek a legnagyobb átmérője carcinóma, hanem olyan daganatról, amely carcinóma, feltéve, hogy legnagyobb átmérője 1 cm-nél kisebb. Ez a fajta változtatás még kétszer fordul elő ebben a felsorolásban.

(8) A fent említett kisebb, szerzői jogilag irreleváns, nyelvtani-stilisztikai javításnak minősülő, vagy legalább is annak szánt módosításokon kívül az eljáró tanács csupán a következő tartalmi változtatásokat találta:

– A *kézirat* 1. oldalán a következő mondat áll: „Közepes kockázatú nyirokcsomó negatív betegekben a kemoterápia tovább növeli a hormonterápia nyújtotta gyógyulási esélyt.” Ez a mondat nem szerepel az *alfejezetben*.

– Az *alfejezet* 223. oldala jobboldali oszlopában azoknak az eseteknek a felsorolása végén, amelyek „posztoperatív szisztémás adjuváns kezelést nem igényelnek,” a következő megjegyzés áll zárójelben „(a hormonális terápia mérlegelhető)”. Ez a *kéziratban* (ld. az 5-6. oldalt) nem szerepel.

– A *kézirat* 8. oldalán a következő bekezdés található:

„A közepes kockázatú csoportba tartozó betegeknek a rutin Tamoxifén kezeléssel kívül ajánlható kemoterápia is, a kombinált kemo- majd hormonterápia ugyanis a csak hormonkezeléshez képest további szignifikáns előnyt jelent. Mindazonáltal a közepes kockázatra tekintettel az életkor, a várható toxicitás, az individuális szociális és gazdasági körülmények, és a beteg egyéni preferenciája alapján ebben a csoportban adható csak Tamoxifén kezelés is (kemoterápia nélkül).”

Ez a szöveg hiányzik az *alfejezetből*. A *kéziratban* a fent idézett bekezdés utáni bekezdés így kezdődik: „Mind a nagy-, mind a közepes kockázatú...”, míg az *alfejezetben* (ld. a 224. oldal jobboldali oszlopát) így: „A nagy kockázatú...” Ettől eltekintve azonban a bekezdés szövege ugyanaz.

– A *kézirat* 9. oldalán és az *alfejezet* 225. oldala baloldali oszlopának a közepén ugyanolyan szövegű bekezdés szerepel „További újabb szempontként...” kezdettel, egy eltéréssel azonban: az *alfejezet* esetében az első mondatban a „nyomokban” szó után a következő kiegészítés áll zárójelben: „(immunhisztokémiai módszerrel 1-9 %).”

– A *kézirat* 10. oldalának a vége felé a következő mondat található: „Taxánok alkalmazása adjuváns kezelésként egyelőre csak ellenőrzött klinikai vizsgálatokban ajánlható.” Az *alfejezetben* (ld. a 227. oldal baloldali oszlopának közepét) ez a mondat így változott meg: „Taxánok alkalmazását adjuváns kezelésként a közelmúltig csak ellenőrzött klinikai vizsgálatokban ajánlották.” Majd az *alfejezetben* e mondat után a következő szöveg olvasható, amely a *kéziratban* nem szerepel: „Újabban nyirokcsomó-pozitív, hormonreceptor-negatív betegek adjuváns kezelésére a négy AC kúrát követő négy ciklus (paclitaxel és docetaxel) végleges helye a nagy kockázatú, nyirokcsomó-pozitív emlőrák adjuváns kezelésében a még kiértékelésre váró nagy klinikai vizsgálatok eredményei alapján lesz eldönthető.”

– A *kézirat* 11. oldalának az utolsó harmadában a következő mondat olvasható: „Bár a rutinszerű adjuváns kezelésben javallatuk még nem bizonyított, de ellenőrzött klinikai vizsgálatokban nagy kockázatú betegekben különösen hatásosnak bizonyult a taxánok bevonása a szekvenciális terápiába.” Az *alfejezetben* (ld. a 227. oldal jobboldali oszlopának első felét) ehelyett a következő áll: „Az adjuváns kezelésben nagy kockázatú betegek esetében a taxánok bevonása a szekvenciális terápiába különösen nyirokcsomó-pozitív, hormonreceptor-negatív tumorok esetén hatásos.” Az ezt követő mondat a *kéziratban* így kezdődik: „Az antracilin-Taxol és CMF kezelésben...”, míg az *alfejezetben* a „Taxol” helyett

„paclitaxel” áll. A bekezdés utolsó mondatában ugyanez az eltérés még egyszer előfordul. További eltérés ebben a bekezdésben, hogy az *alfejezet* tartalmazza a következő mondatot is, amely a *kézirat*ban nincs benne: „Ezt a kezelést 1999 végén az illetékes amerikai hatóság nagy kockázatú, nyirokcsomó-pozitív betegek rutin adjuváns terápiájára engedélyezte.”

– Az *alfejezet* 228. oldala jobboldali oszlopában van egy egyetlen mondatból álló bekezdés, amely így kezdődik: „A nagy dózisú...”. A *kézirat* 13. oldalának a közepén is megtalálható ez a bekezdés és mondat, de a bekezdés egy második mondatot is tartalmaz, amely hiányzik az *alfejezet*ből: „Egyértelműen előnyös volta a folyamatban lévő nagy randomizált prospektív klinikai vizsgálatokban még bizonyításra vár.”

– A *kézirat* 25. oldalán kezdődő és a 26. oldalon véget érő bekezdés utolsó előtti mondata így hangzik: „A hormonterápia rezisztens áttétes emlőrák első választású kemoterápiája ma még leggyakrabban antraciklin kombináció, pl. FAC, FEC.” Ez a mondat hiányzik az *alfejezet*ben (ahol az érintett bekezdés a 234. oldal jobboldali oszlopának első felében található). A *kézirat* ezt követő bekezdésének első három mondatát az *alfejezet*ben két mondat váltotta fel. Az előbbi szöveg így szól: „A hagyományos első választású kemoterápia utáni progresszió esetén eddig gyakran a mitoxantron, mitomicin C, metotrexát (MMM) kombináció volt a második választás. A második és harmadik választású kemoterápia a legutóbbi idők jelentős változásokat hoztak. Ma második választásként valamelyik taxán készítményt ajánlott adni monoterápiában vagy kombinációban.” Az utóbbi pedig így: „Az elsőként választott kemoterápia utáni progresszió esetén a második választás attól függ, hogy mi volt az első vonalbeli terápia. Ha az taxánt nem tartalmazott, második választásként valamelyik taxánkészítményt kell adni monoterápiában vagy kombinációban.”

– „A csontáttétet adó emlőrák kezelése” alcím előtti utolsó bekezdés a *kézirat*ban (ld. a 30. oldalt) egyetlen mondatból áll. Az *alfejezet*ben (ld. a 236. oldal baloldali oszlopát) ez után még egy mondat található: „Az eddig megismert adatok alapján várható, hogy a Herceptin kezelés fontos szerepet kap a HER-2-neu receptor háromkeresztes overexpressziót mutató áttétes emlőrákos betegek kezelésében.”

– A *kézirat* 31. oldalán található egy bekezdés, amely a következőképpen kezdődik: „A csontszcintigráfia klinikai gyanú esetén...” Az *alfejezet* 236. oldalának jobboldali oszlopában is megtalálható ez a bekezdés, amely a szórend megváltoztatása folytán így kezdődik: „Klinikai gyanú esetén a csontszcintigráfia...” Az azonban tartalmi eltérés, hogy a *kézirat*ban található következő mondat az *alfejezet*ben kimaradt a bekezdés végéről: „Sikeres kezelés eredményeként fokozódik az osteoclast aktivitás, amit a szérum szintjének és csont-specifikus alkalikus foszfatáz aktivitásának emelkedése, valamint a vizelettel történő kalcium kiválasztás csökkenése is jelez. A vizelet OH-prolin is jó markere a csontanyagcserének.”

– A *kézirat* és az *alfejezet* végén található bibliográfia első 27 tétele ugyanaz. Az *alfejezet* végén levő bibliográfia azonban két olyan tételt is tartalmaz – 28. és 29. szám alatt – amely a *kézirat* esetében nem szerepel. Ezekre az *alfejezet* 233. oldala jobboldali oszlopának első sorában, illetve 234. oldala baloldali oszlopának második sorában utalás történik. Az utalás azonban olyan szöveghez illeszkedik, amely a *kézirat*ban (ld. a 24. oldalt) tartalmilag ugyanaz.

(9) Az *alfejezet* kb. 22 teljes méretű oszlopból áll (oldalanként két oszlopban; a töredékoszlopokat nem külön számítva, hanem összeadva). A fent felsorolt tartalmi különbségek (a kihagyásokat is figyelembe véve) összesen alig valamivel több, mint egy

oszlopnyi terjedelmet tesznek ki. Ennek alapján becsülte úgy az eljáró tanács, hogy az *alfejezetben* publikált szöveg tartalmilag kb. 5% erejéig tér el a *kéziratban* foglalt szövegtől. Mint ahogyan arra a fentiekben rámutat az eljáró tanács, 95% erejéig a két szöveg azonos (s ez áll a terjedelem túlnyomó részére) vagy csak jelentéktelen, szerzői jogilag irreleváns kisebb módosításokban különbözik.

Budapest, 2005. augusztus 26.

Dr. Debreczenyi Ferenc
a tanács elnöke

id. Dr. Ficsor Mihály
a tanács előadó tagja

Dr. Kiss Zoltán
a tanács szavazó tagja